

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om studiestöd

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om studiestöd skall ändras. I fråga om beviljandet av bostadstillägg föreslås att makens inkomster inte längre beaktas.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2009 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2009.

MOTIVERING

1 Nuvarande situation och föreslagna ändringar

De allmänna villkoren för att studiestöd skall beviljas anges i 5 § i lagen om studiestöd (65/1994). Enligt paragrafen förutsätter beviljandet av studiestöd att den studerande antagits till en läroanstalt, att han eller hon bedriver studier på heltid, har framgång i studierna samt är i behov av ekonomiskt stöd. Då behovet av ekonomiskt stöd prövas beaktas den sökandes och hans eller hennes föräldrars inkomster samt då bostadstillägg beviljas den sökandes makes inkomster.

Då bostadstillägg beviljas beaktas inkomsterna för den studerandes make som bor i samma bostad. En man och en kvinna som delar bostad betraktas som makar, om inte den sökande kan bevisa annat.

Som makes inkomster beaktas nettoförvärvs- och nettokapitalinkomster enligt föregående års statsbeskattning, sådana de avses i 30 § i lagen om inkomstbeskattning (1535/1992). Om inkomsterna väsentligt förändrats efter den senast verkställda beskattningen, kan bidraget beviljas på basis av de nuvarande inkomsterna. Med väsentligt avses en förändring på minst 20 procent.

Bostadstillägget beviljas till fullt belopp om makens inkomster är högst 15 200 euro

om året. Bidraget minskas med 10 procent för varje helt belopp om 680 euro som överskrider inkomstgränsen. Bostadstillägg utbetalas inte, om makens inkomster är 22 000 euro om året eller mer.

Makens inkomster inverkar på bostadstillägget enligt följande tabell

Årsinkomst (euro)	Bostadsbidrag % av fullt belopp	Årsinkomst (euro)	Bostadsbidrag % av fullt belopp
- 15 879	100	19 280 - 19 959	40
15 880 - 16 559	90	19 960 - 20 639	30
16 560 - 17 239	80	20 640 - 21 319	20
17 240 - 17 919	70	21 320 - 21 999	10
17 920 - 18 599	60	22 000	0
18 600 - 19 279	50		

Beaktandet av makens inkomster vid beviljandet av studiestöd frångicks helt och hållet då studiestödet reformerades på 1990-talet. Fram till år 2000 beviljades bostadstillägg

enbart ensamboende studerande. Då ändrades sammanjämkningen av studiestödets bostadstillägg och det i lagen om bostadsbidrag (408/1975) fastställda bostadsbidraget så att alla barnlösa studerande som bor på hyra faller under studiestödets bostadstillägg och makens inkomster beaktas då bostadstillägg beviljas. Sedan dess har makens inkomstgränser inte justerats. Eftersom inkomstnivån stigit innebär det att behovsprövningen av makens inkomster skärpts.

Med makar avses i lagen om studiestöd äkta makar samt personer som lever under äktenskapsliknande förhållanden. Studiestödslagen definierar emellertid inte närmare vad som avses med äktenskapsliknande förhållanden, vilket medfört att man i bedömningen ofta är tvungen att gå från fall till fall. En man och en kvinna som bor i samma bostad betraktas som makar, om den som söker bostadsbidrag inte bevisar annat. I en utredning om sina boendeförhållanden kan den sökande till exempel presentera en planritning av bostaden eller en tredje parts utredning av ärendet. De sökande finner emellertid ofta utredandet av sina boendearrangemang besvärligt och generande. Särskilt unga studerande av motsatt kön kan bo i samma bostad utan att sällskapa med varandra. Ungdomar som bor i samma bostad brukar vanligtvis inte heller stöda varandra ekonomiskt, varför det är svårt för dem att förstå att de på grund av att de hyrt en bostad tillsammans är förpliktigade att delta i varandras boendekostnader. I det fallet upplevs det orättvist att inkomsterna för den man delar bostad med beaktas.

Att frångå behovsprövning av makens inkomster skulle även vara motiverat om man jämför den mängd administrativt arbete som tas i anspråk för att utredningar av boendeförhållanden med den statsfinansiella nyttan av en behovsprövning. Arbetsmängden som uppstår inom förvaltningen till följd av utredningarna av äktenskapsliknande förhållanden är stor, och beslut om samboende makar överklagas ofta till ändringsinstanser.

En målsättning för statsrådets utvecklingsplan för utbildning- och forskning 2007—2012 är att behovsprövning enligt makens inkomster frångås. Behovsprövningen på ba-

sis av makens inkomster föreslås slopas i början av 2009.

2 Propositionens konsekvenser

2.1 Konsekvenserna för bidragstagarens ekonomi

Det föreslagna upphävandet av behovsprövningen på basis av makens inkomster förbättrar inkomstförutsättningarna för cirka 2 000 studerande som bor på hyra och vars bostadsbidrag minskats eller inte alls beviljats på grund av makens inkomster. I medeltal förbättrar den föreslagna ändringen studiestödet för dem med cirka 100 euro i månaden under läsårets studiemånader.

2.2 Statsfinansiella konsekvenser

I regeringens budgetproposition till riksdagen för 2009 föreslås i moment 29.70.55 Studiepenning och bostadstillägg ett anslag på 776 394 000 euro, och av detta utgör bostadstilläggsandel 270 700 000 euro.

Det föreslagna upphävandet av behovsprövning på basis av makens inkomster ökar utgifterna för bostadsbidrag med uppskattningsvis 1,8 miljoner euro. Uppskattningsvis skulle bostadstillägget omfatta 1 000 nya studerande, och knappt 1 000 vars bostadstillägg i annat fall minskas på grund av makens inkomster.

2.3 Konsekvenser för verkställandet av studiestödet

Det föreslagna upphävandet av behovsprövning på basis av makens inkomster minskar det administrativa arbetet i anmärkningsvärt hög grad, eftersom det inte längre skulle vara nödvändigt att ta ställning till om två personer som delar bostad ska betraktas som makar då man beslutar om ansökningar om bostadstillägg. Denna bedömning måste även göras i fall där makens inkomster inte inverkar på den sökandes studiestöd. Beaktandet av makens inkomster och särskilt bedömningen av ifall de som delar bostad ska anses vara makar föranleder rikligt med förfrågningar redan då ansökningarna fylls i, och fördröjer behandlingen av dem. Många

studerande finner frågorna om i vilket förhållande de står till den de delar bostad med generande.

3 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid undervisningsministeriet.

4 Ikraftträdande

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2009.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av lagen om studiestöd

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 21 januari 1994 om studiestöd (65/1994) 19 a §, sådan den lyder i sin svenska språkdräkt i lag 734/2001 och i sin finska språkdräkt i lag 1427/2001, och

ändras 5 § 2 mom., 22 § 2 mom., 25 a § 1 mom. och 25 b §, sådana de lyder, 5 § 2 mom. i sin svenska språkdräkt i lag 41/2001 och sin finska språkdräkt i lag 1427/2001, 22 § 2 mom. och 25 b § i lag 345/2004 samt 25 a § 1 mom. i lag 204/2003, som följer:

5 §

Allmänna villkor för beviljande av studiestöd

När behovet av ekonomiskt stöd prövas beaktas den sökandes egna och föräldrarnas inkomster så som bestäms i denna lag.

22 §

Skattepliktiga inkomster

Föräldrarnas inkomster enligt 11 och 19 § beaktas på basis av den senast verkställda statsbeskattningen från ingången av året närmast efter det år då beskattningen slutfördes. Sådana inkomster som föräldrarna haft utomlands jämställs med de skattepliktiga inkomster som avses i inkomstskattelagen, om motsvarande inkomst i Finland hade varit skatte-

pliktig. Inkomster utomlands beaktas till bruttobelopp för tiden före ansökan om studiestöd. Sökanden skall lämna en utredning om de inkomster som föräldrarna har fått utomlands för det år i fråga om vilket inkomsterna utifrån beskattningsuppgifterna i övrigt beaktas vid beviljande eller justering av studiestöd. Om föräldrarnas ekonomiska situation väsentligt förändrats efter skatteåret, kan förändringarna beaktas enligt 25 b § när stöd beviljas.

25 a §

Justering av studiestödet utan ansökan

Studiestödet justeras eller dras in utan ansökan kalenderårsvis i början av året på basis av föräldrarnas skatteuppgifter sedan beskattningen slutförts. Justering görs dock inte om studiestödet har justerats föregående

hösttermin på grund av en väsentlig förändring i föräldrarnas ekonomiska ställning.

25 b §

Justering av studiestödet vid förändringar i föräldrarnas inkomster

Den ekonomiska ställningen för den studerandes föräldrar anses ha förändrats väsentligt om föräldrarnas inkomster efter den se-

nast verkställda beskattningen har förändrats med minst 20 procent. När studiestöd har beviljats eller justerats under vårterminen på basis av de förändrade inkomster som avses ovan, kan stödet betalas på basis av dem till utgången av samma år. När studiestöd har beviljats eller justerats under höstterminen på basis av de förändrade inkomster som avses ovan, kan stödet betalas på basis av dem till utgången av det följande kalenderåret.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

Helsingfors den 15 september 2008

Republikens President

TARJA HALONEN

Kultur- och idrottsminister *Stefan Wallin*

*Bilaga
Parallelltext*

Lag

om ändring av lagen om studiestöd

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 21 januari 1994 om studiestöd (65/1994) 19 a §,
sådan den lyder i sin svenska språkdräkt i lag 734/2001 och i sin finska språkdräkt i lag
1427/2001, och
ändras 5 § 2 mom., 22 § 2 mom., 25 a § 1 mom. och 25 b §,
sådana de lyder, 5 § 2 mom. i sin svenska språkdräkt i lag 41/2001 och sin finska språkdräkt
i lag 1427/2001, 22 § 2 mom. och 25 b § i lag 345/2004 samt 25 a § 1 mom. i lag 204/2003,
som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

5 §

Allmänna villkor för beviljande av studiestöd

Allmänna villkor för beviljande av studiestöd

När behovet av ekonomiskt stöd prövas beaktas den sökandes egna och föräldrarnas inkomster samt när bostadstillägg beviljas sökandens makes inkomster så som bestäms i denna lag.

När behovet av ekonomiskt stöd prövas beaktas den sökandes egna och föräldrarnas inkomster så som bestäms i denna lag.

19 a §

19 a §

Beaktande av makens inkomster när bostadstillägg beviljas

Beaktande av makens inkomster när bostadstillägg beviljas

En studerande har rätt till bostadstillägg till fullt belopp om makens nettoförvärvs- och nettokapitalinkomster enligt 30 § inkomstskattelagen är högst 15 200 euro per år. Bostadstillägget minskas med 10 procent för varje helt belopp av 680 euro som överskrider inkomstgränsen.

Om makarna inte bor i samma bostad beaktas dock inte makens inkomster.

(upphävs)

22 §

Skattepliktiga inkomster

Föräldrarnas inkomster enligt 11 och 19 § och makens inkomster enligt 19 a § beaktas på basis av den senast verkställda statsbeskattningen från ingången av året närmast efter det år då beskattningen slutfördes. Sådana inkomster som föräldrarna och maken haft utomlands jämföras med de skattepliktiga inkomster som avses i inkomstskattelagen, om motsvarande inkomst i Finland hade varit skattepliktig. Inkomster utomlands beaktas till bruttobelopp för tiden före ansökan om studiestöd. Sökanden skall lämna en utredning om de inkomster som föräldrarna har fått utomlands och den som ansöker om bostadstillägg en utredning om de inkomster som maken har fått utomlands för det år i fråga om vilket inkomsterna utifrån beskattningsuppgifterna i övrigt beaktas vid beviljande eller justering av studiestöd. Om föräldrarnas eller makens ekonomiska situation väsentligt förändrats efter skatteåret, kan förändringarna beaktas enligt 25 b § när stöd beviljas.

25 a §

Justering av studiestödet utan ansökan

Studiestödet justeras eller dras in utan ansökan kalenderårsvis i början av året på basis av föräldrarnas skatteuppgifter och bostadstillägget på basis av makens beskattningsuppgifter sedan beskattningen slutförts. Justering görs dock inte om studiestödet har justerats föregående hösttermin på grund av en väsentlig förändring i föräldrarnas eller för bostadstilläggets vidkommande i makens ekonomiska ställning.

25 b §

Justering av studiestödet vid förändringar i föräldrarnas eller makens inkomster

Den ekonomiska ställningen för den studerandes föräldrar eller make anses ha föränd-

22 §

Skattepliktiga inkomster

Föräldrarnas inkomster enligt 11 och 19 § beaktas på basis av den senast verkställda statsbeskattningen från ingången av året närmast efter det år då beskattningen slutfördes. Sådana inkomster som föräldrarna haft utomlands jämföras med de skattepliktiga inkomster som avses i inkomstskattelagen, om motsvarande inkomst i Finland hade varit skattepliktig. Inkomster utomlands beaktas till bruttobelopp för tiden före ansökan om studiestöd. Sökanden skall lämna en utredning om de inkomster som föräldrarna har fått utomlands för det år i fråga om vilket inkomsterna utifrån beskattningsuppgifterna i övrigt beaktas vid beviljande eller justering av studiestöd. Om föräldrarnas ekonomiska situation väsentligt förändrats efter skatteåret, kan förändringarna beaktas enligt 25 b § när stöd beviljas.

25 a §

Justering av studiestödet utan ansökan

Studiestödet justeras eller dras in utan ansökan kalenderårsvis i början av året på basis av föräldrarnas skatteuppgifter sedan beskattningen slutförts. Justering görs dock inte om studiestödet har justerats föregående hösttermin på grund av en väsentlig förändring i föräldrarnas ekonomiska ställning.

25 b §

Justering av studiestödet vid förändringar i föräldrarnas inkomster

Den ekonomiska ställningen för den studerandes föräldrar anses ha förändrats väsent-

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

rats väsentligt om föräldrarnas *eller makens* inkomster efter den senast verkställda beskattningen har förändrats med minst 20 procent. När studiestöd har beviljats eller justerats under vårterminen på basis av de förändrade inkomster som avses ovan, kan stödet betalas på basis av dem till utgången av samma år. När studiestöd har beviljats eller justerats under höstterminen på basis av de förändrade inkomster som avses ovan, kan stödet betalas på basis av dem till utgången av det följande kalenderåret.

ligt om föräldrarnas inkomster efter den senast verkställda beskattningen har förändrats med minst 20 procent. När studiestöd har beviljats eller justerats under vårterminen på basis av de förändrade inkomster som avses ovan, kan stödet betalas på basis av dem till utgången av samma år. När studiestöd har beviljats eller justerats under höstterminen på basis av de förändrade inkomster som avses ovan, kan stödet betalas på basis av dem till utgången av det följande kalenderåret.

—————
Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.
—————